

keskustelua

V. Pietilälle ja S. Ridellille

Yhdestä näkökulmasta — eli siitä että vihjaileva kirjoittaminen on vähemmän suotavaa — teillä toki on oikeus odottaa täsmällisiä vastauksia kysymyksiinne (Tiedotustutkimus 4/90).

Toisesta näkökulmasta taas vastaaminen edellyttäisi minulta kohtuutonta työmäärää. Siinä pääkirjoituksessa (Tiedotustutkimus 3/90) joka antoi aiheen kysymyksiinne piti jo ei-suomalaisten henkilönnimien osoittaa, että ajatelin ensi sijassa kansainvälistä keskustelua. Siinä nykyään ilmenevä ”ajan henki” tai hegemoninen näkemys on dokumentoitavissa vain sellaisen lähdeapparaaturin avulla, jota vasta rakentelen.

Ts. toivon pääseväni ensi tai seuraavana vuonna — ehkä taas kerran yhdessä Ilkka Tervosen kanssa — aloittelemaan projektia, jossa tarkastellaan niitä journalistiminäkemyksiä ja -oppeja, joita erilaisten filosofisten ja tieteellisten suuntausten pohjalta on konstruoitavissa tai luonnosteltavissa. Ikävä kyllä joudutte odottelemaan vuosia.

P. Hemánus

Arkijärjestäkö tieteen pelastus?

Jos vihkiytymätön koskee pyyhään esineeseen, on seurauksena sekaannusta ja muita onnettomuuksia (Julkunen 1990a, 64).

Pertti Julkuseen kohdistamani ’kiihkeä, malttamaton ja nostattava hyökkäys’ (ks. Julkunen 1990a, 60) Tiedotustutkimus-lehdessä 3/1990 sinkautti häneltä vielä kiihkeämmän ja malttamattomamman vastahyökkäyksen (mt., 60-66). Sillä hän pyrkii kahlitsemaan minut narratologian ylipapittaren sotisopaan. Samaisessa Tiedotustutki-

muksessa vastaavanlaista manttelia ylleni sovittelee myös P. Hemánus (Hemánus 1990, 67).

Narratologiavannoutuneisuuteni ei sentään ole aivan niin kiihkoisaa kuin Herrat Pertit antavat ymmärtää. Olen rusikoinut kyseistä tarkastelutapaa kovinkin sanoin (Ridell 1987, 95-98 ja 1990, 44-45). Näyttää kuitenkin olevan niin, että kun avaa suunsa jostakin asiasta (esim. narratologisten tekstianalyysin välineiden mahdollisesta soveltamisesta journalismintutkimukseen) saa tuotapikaa lahjaksi ... *login* poltinmerkin.

En voi kuin ihailla Julkusen retorisia kiemuroita hänen laulaessaan minua narratologian ”tieteilevään” suohon. Oma esitykseni olkiukkoineen kalpenee joutavaksi piipitykseksi tämän säilän säihkeen rinnalla. Hiukan tosin kummastuttaa, miten huomion kiinnittäminen kommentoimieni tekstien — Julkusta lainatakseni — terminologiseen vakiintumattomuuteen ja kokonaisuuden kannalta tarpeettomiin yksityiskohtiin kuten narratologiaa koskeviin huomioihin (Julkunen, mt., 60), on kirvoittanut hänet tuhlaamaan mittavan määrän paukkuja. Miksi posautella tykillä hytystä?

Sikäli kuin kukaan asiaa tämän rumputulen jälkeen muistaa, kommentini pontimena oli Julkusen perustelematta esittämä narratologisen metodin mitätöinti. Yritykseni selostaa, mistä narratologiahäteisessä tarkastelussa nähdäkseni on kysymys, kohotti toisenkin Pertin sormen heristykseen: äläpäs yritä neuvoa, miten tässä käsitteitä määritellään ja käytetään!

Vähäpätöinen pyyntöni saada perusteluja narratologian kelpaamattomuudelle onkin mitä ansiokkaimman retorisen ilkeilyn voimin paljastettu laajamittaiseksi ja häpeälliseksi inkvisiittorin toimeksi, jolla jahdataan kaikkia maan ja taivaan väliin mahtuvia viattomia väitelausaita.

Samaten kaino luuloni, että käsitteillä (vaikkapa *genre*) on oma historiansa ja enemmän tai vähemmän kollektiivisesti muotoutunut käyttötapsansa, joka niillä operoitaessa otetaan ainakin huomioon, on vankkumattomasti näytetty tiukkapipoisen tieteilijän turhaksi tärkeilyksi.

Käsittääkseni — voi olla että syyllistyn vääristelevään lähiluvun helmasyntiin — Julkunen antaa ymmärtää, ettei aiemmilla genremäärittelyillä ole eikä juurikaan tarvitse olla tekemistä hänen genren käsitteen käyttönsä kanssa (ks. mt., 61, 65), niin taajaan kuin hän käsitettä — mm. kommentoimassani artikkelissaan *Journalismi draamagenren perheenjäsenenä* — käytteleekin ja jopa — tosin ensin ankarasti muisteltuaan — toteaa jossakin maininnensa Aristoteleen (mt., 65). Itse olin ilmeisen harhausklossisesti kuvitellut kyseistä herraa yhdeksi genreteorian klassikoista ja siksi Julkuseinkin hänen nimensä laushtaaneen.

Julkusen pyytectön puurtaminen arkijärjen nimissä sai